EBOLA-VARIANT ZONDER VACCIN RUKT VERDER OP IN OOST-CONGO: BELGISCHE HUMANITAIRE NGO'S SCHALEN HULP OP, FINANCIERINGSTEKORT DREIGT

Een nieuwe ebola-uitbraak in de Democratische Republiek Congo (DRC) baart Belgische humanitaire ngo's grote zorgen. De epidemie heeft zich in korte tijd verspreid over het oosten van het land en bereikte inmiddels ook buurland Oeganda. Wat deze uitbraak bijzonder verontrustend maakt, is dat ze veroorzaakt wordt door de zeldzame Bundibugyo-variant, waarvoor vandaag geen goedgekeurd vaccin of specifieke preventieve behandeling bestaat.

Volgens de meest recente cijfers zijn in de DRC al 1.708 besmettingen en 580 overlijdens geregistreerd. In Oeganda werden intussen 20 besmettingen en 2 overlijdens bevestigd. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) schat dat ongeveer 12,5 miljoen mensen in de regio risico lopen, onder meer door het intensieve grensverkeer tussen de DRC, Oeganda, Rwanda, Burundi en Zuid-Soedan.

De uitbraak treft een regio die al jaren wordt geconfronteerd met gewapende conflicten, grootschalige ontheemding en zwakke gezondheidsvoorzieningen. Die combinatie maakt het bijzonder moeilijk om besmettingen op te sporen en verdere verspreiding van het virus te voorkomen. Aangezien er geen vaccin beschikbaar is tegen deze virusvariant, zijn snelle detectie, infectiepreventie en sensibilisering van de bevolking momenteel de belangrijkste middelen om de epidemie onder controle te krijgen.

Belgische humanitaire ngo's hebben daarom onmiddellijk hun noodmechanismen geactiveerd. Samen met lokale partners zetten zij vooral in op hygiëne, toegang tot veilig drinkwater, infectiepreventie en vroegtijdige opsporing van besmettingen.

Financieringstekort en structurele aanpak

Ondanks deze snelle mobilisatie waarschuwen hulporganisaties dat noodhulp alleen niet volstaat. De huidige crisis legt opnieuw bloot hoe kwetsbaar gezondheidsstelsels in de regio blijven. Bovendien dreigt een ernstig financieringstekort: voor de bestrijding van de epidemie is naar schatting 10 miljoen euro nodig, terwijl momenteel slechts 1,2 miljoen euro beschikbaar is.

"Deze uitbraak toont opnieuw aan dat de internationale gemeenschap meer moet investeren in preventie en sterke lokale gezondheidszorgsystemen", klinkt het bij verschillende organisaties actief in de regio. "Zonder duurzame investeringen blijven landen telkens opnieuw geconfronteerd worden met dezelfde gezondheidscrisissen."

Belgische ngo's, Enabel en de FOD Buitenlandse Zaken werken daarom samen binnen het Team Belgium-overleg om de respons beter op elkaar af te stemmen. De organisaties hopen dat de huidige crisis niet alleen leidt tot extra noodhulp, maar ook tot een hernieuwde waardering voor internationale solidariteit en langetermijninvesteringen via ontwikkelingssamenwerking. Door meer structurele investeringen in gezondheidszorg en preventie op lange termijn kunnen landen niet alleen beter reageren op acute gezondheidscrisissen, maar ook hun weerbaarheid op lange termijn versterken.

Wat doen Belgische humanitaire ngo's en hun partners ter plaatse?

- **Caritas International België:** Ondersteunt in de provincie Ituri de installatie van handwaspunten, de verdeling van zeep en beschermingsmateriaal, en de opleiding van lokale gezondheidswerkers in 25 landelijke parochies en twee sites voor intern ontheemden. Heeft bovendien haar noodrespons uitgebreid naar het Oegandese grensdistrict Nebbi om verdere verspreiding van het virus voor te zijn.
- **Oxfam België:** Voert grootschalige interventies uit in Ituri en Noord-Kivu. Investeert in toegang tot drinkwater, verdeelt hygiënekits en ondersteunt lokale waakzaamheidscomités die mogelijke besmettingen mee helpen opvolgen. Versterkte daarnaast de capaciteit van het ziekenhuis van Oicha, een getroffen stad in de provincie Noord-Kivu, met een isolatietent voor honderd patiënten en extra materiaal om besmette personen sneller op te vangen.
- **Handicap International:** Beschermt in Noord-Kivu meer dan 3.450 leerlingen en 63 leerkrachten door acht scholen en twee gemeenschapscentra uit te rusten met hygiëne- en beschermingsmateriaal. Zorgt er bovendien voor dat informatiecampagnes en zorgverlening toegankelijk zijn voor personen met een handicap. Ondersteunt via haar logistieke afdeling ook de bevoorrading van humanitaire organisaties in de regio.
- **Plan International België:** Focust op preventie in grensgebieden en vluchtelingenopvang. Combineert in vier Oegandese grensdistricten initiatieven rond water, sanitatie en hygiëne met kinderbescherming. Daarbij gaat bijzondere aandacht naar niet-begeleide minderjarigen en de preventie van gendergerelateerd geweld.
- **Dierenartsen Zonder Grenzen:** Zet in Zuid-Kivu radiocampagnes op en ondersteunt het gezondheidscentra met hygiënemateriaal. Maakt daarbij gebruik van haar zogenaamde One Health-aanpak samen met **Dokters van de Wereld** en **Humundi**, waarbij de gezondheid van mensen, dieren en hun leefomgeving samen wordt bekeken. Probeert via een netwerk of gemeenschapswerkers voor diergezondheid mogelijke gezondheidsrisico's vroegtijdig op te sporen.
- **Dokters van de Wereld**: ondersteunt de gezondheidsautoriteiten in Noord- en Zuid-Kivu, helpt met de preventie en bestrijding in de zorgcentra, traint personeel en levert hygiëne- en beschermingsmateriaal in de strijd tegen Ebola. Verder werkt men samen met een netwerk van lokale gezondheidswerkers om de bevolking te sensibiliseren over de risico's, de vroege herkenning van symptomen en welke maatregelen elke burger kan nemen om besmetting te voorkomen.
- **Rode Kruis België:** Ondersteunt de Congolese Rode Kruis-teams in Bunia, het epicentrum van de uitbraak. Vrijwilligers worden ingezet voor veilige en waardige begrafenissen, een cruciale maatregel omdat besmettingen vaak plaatsvinden tijdens uitvaartceremonies. Informeert daarnaast gemeenschappen over besmettingsrisico's, bestrijdt desinformatie en biedt psychosociale ondersteuning aan getroffen families. Daarnaast is dinsdagavond vanuit de luchthaven van Luik een humanitair konvooi van de Internationale Federatie van het Rode Kruis (IFRC) vertrokken naar Congo om de lopende ebola-uitbraak te bestrijden. Het konvooi bestaat uit 18 voertuigen, waarvan 5 speciaal zijn uitgerust om overledenen veilig te vervoeren. Naast de voertuigen levert het Rode Kruis ook beschermingsmateriaal aan de 275 vrijwilligers die in Congo zijn ingezet voor de bestrijding van ebola.